

23 mars 1967

Det stora verket

Det har omgående yppats beaktligheter med anledning av jordbruksministerens proposition om hur det nya statliga ämbetsverket för naturvården skall organiseras. Kritiken gäller inte själva samordningen av det mesta som har att göra med natur-, vatten- och luftvård i vårt land. Tvärtom är det självfallet lika angeläget nu som för två år sedan, då riksdagen fattade sitt principbeslut i frågan, att den organisatoriska splittringen på en lång rad instanser uppbör. Redan en av det nya naturvårdsverkets arbetsuppgifter, kampen mot bullret, engagerar för något år sedan 17 svenska instanser. Mycket av omvärldsbildningen på detta område överförs sedan av en riksförmyndighet, och det överhettigt organisatoriska skall alltså från den 1 juli i år överföras till det naturvårdsverket som då skall börja verka. Men det är klart att några av de 17 myndigheterna, organisationerna och utredningarna fortfarande kommer att syssla med bullerfrågor, t. ex. byggnadsstyrelsen och flygmiljömyndigheten.

En risk som har framhållits är att det främst kan vara byråkratin som kommer att bygnas ut. Naturvårdsverket skall ju enligt jordbruksministerens förslag få behålla tillståndsmakande och övervakningsfunktioner i spetsen. Det är som om man skulle säga att de skadade miljöhänsynerna skall byggas in i den nya organisationen. Vad är det för slags vinnning, värdet väntas av rationell ordning.

Det blir ovettsiktligt ett stort verk. Men det bör påpekas att de hittillsvarande instansernas arbetsuppgifter skall justeras och utökas i väsentlig grad i och med att det nya verket tar över. Det gäller på både vatten- och luftvårdsområdet. Det är ju meningen att man årligen skall dels planera, dels bedriva ett aktivt natur- och miljövårdsarbete i vårt land.

Det kan nämnas att 101 faktiskt är te befattningsfärre än statskontoret föreslog i sin utredning om naturvårdsverksamhetens organisation. Den siffermässiga ställningen säger dock inte så mycket om behovet. Det som man härvidlag vet är egentligen bara att behovet är stort. I en nog så officiell redogörelse för resultatet av statskontorets utredning konstaterades, att "verksamheten inom såväl naturvården i trängre mening som vatten- och luftvården i framtiden kommer att präglas av ett ökande exploateringsstryk på

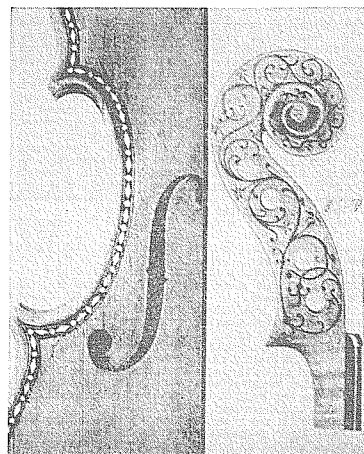
naturvärdena på grund av fortsättande industrialisering, urbanisering, motorisering, fritidsbelyggnad, användning av kemiska preparat m.m."

Jordbruksministern valde liksom statskontoret och alla heltalet remissinstanser att kalla det nya verket stats naturvårdsverk. Det är beaktligt att han inte följde den andra hälften, de som föredrog benämningen stats miljöförvaldsverk. Det kommer ju att vara frågan om betydligt mer än naturvård i gängse mening, än det som gemene man i dag förknippar med ordet och som också förekommer i lagspråket. Miljövård är enligt vår mening en lämpligare samlingsbeteckning för naturvård, vattenvård samt bullerbekämpning och andra insatser mot alla de inmissioner som tränger sig på.

Slutligen måste man hoppas att inte de hittillsvarande horisontella samordningsavgränsningarna kommer att ersättas av en vertikal problematik. Naturvårdsverket blir den centrala miljöförvaldsmyndigheten. Länsstyrelserna åter skall övervaka, ge råd och rått till regionalt. En emidig samverkan mellan instanserna är det inte minst viktiga i kampen mot den pågående miljöförstörelsen.

VIOLINEN — en konstnärlig vetenskaplig gåta

Man kan ifrågasätta, huruvida de italienska mästarviolinen är värda det pris man i dag får betala? Utan tvivel innefattar prisen även ett visst afektvärde, men för hållandet, ett instrument som motsvarar de kvaliteter man finner hos dessa gamla "italiener", förklarar väl i viss mån priset. För ett halvt sekel kunde man i Amsterdam köpa en Stradivari för omkring 200 000 kronor samt en Guarneri del Gesù till ett pris av 300 000 kronor. I Bern såldes en Giannattasi Gungad-

Av konsertmästare Ernst Källberg

nitt för 80 000 och två Guarneri del Gesù för vardera 170 000, allt omräknat i svenska kronor. Det kvarvarande beståndet av förmåliga gamla italienska instrument har ju också under årens lopp minskat. Omkring sekelskiftet gjorde de berömda Stradivari-känarna, Hill & Sons i London, en inventering av Antonio Stradivaris bevarade instrument. Man fann då, att omkring 540 violiner av mästarens hand fortfarande fanns i beakt. Antalet har självfallet sedan dess spruckit. Många oer-

sättliga instrument har dedagats under kriget eller på annat sätt förstörts. Man minns på a Jacques Thibaults och Gnetta Neveus förmåliga Stradivariar, som tillsammans med sina ägare st. tagit föräntas vid flyktingströfer. Det är andra sidan omöjligt att spä-

DETALJBILDER

av den s k Heller-Stradivari, ett praktfullt exempel på ornamenterade inläggningar, som pryddes vissa av mästarens instrument. — Konsertmästare Ernst Källberg avstämde med dagens artikel sin serie om violinen. De föregående artiklarna har varit publicerade tisdagen den 21 och onsdagen den 22 mars.

alla dessa värder av kinsör rymmes i denna till synes så enkla klanglåda, vars namn är violin! Instrumentets inreasta henvilligt består i, att det förmar spegla spilens och hjärtats känslor. Det är därför kanske förklarligt och naturligt, att en musiker i sin violin ser icke endast en död materia utan ett levande, nära nog gudomligt väsen. Berett att stöja och utveckla hans inreasta känslor.

Man skall därför icke tro, att instrumentet betyder allt. Man må aldrig upphöra att bestäma, att hur viktigt och betydelsefullt instrumentet än må vara för en musikers karriär, är violinen ändå inte fullständigt förfärd i händerna på en erfaren konstnär. Endast han kan ut instrumentet locka fram dess djupaste tonala hemligheter. En mästarens violin är som en kapplämningshest, bländ svärtyglad, men kätling och villig inför de rätta intentionerna. Och dessa kan icke komma anordnades än från den konstnärliga ämnhjsheten hos den

Varl ligger då den kvalitativa överläggheten hos dessa berömda instrument? Här ser en musiker på den tonala möjlighet, som läggs i hans händer? Den italienska mästarens klang kännetecknas av en sålissam kombination av mjukhet, volym och skärpa. Vid strakens flykt över dessa strängar erfar man ett visst, oförklarbart motstånd, som gör att klangen aldrig bröter, hur hårt instrumentet än belastas. Instrumentet och spelaren befinner sig i en ständig kamp, och det tager för en musiker månader att lära känna och behärska ett visst instrument (tonala möjligheter). När violinen och spelaren funnit varandra, öppnar instrumentet villigt hela sin omfångare klangvärld och spelaren erfar en sålissam lycka.

Det magiska 4-året möter oss i en mängd av våra livsöveligheter. Fyra är Arstärna, fyra är väderstrecken, fyra är människolivets Åldersgrupper, fyra är de mänskliga temperamenter. — Fyra är också väderstrecken! Måcket dessa fattiga strängar kan vi få instrumentet att jobba, skatta, gråta, ålska, dansa, längta —

■ "Chant du cygne" ("Svansungen") Antonio Stradivari sista violin, tillverkad 1737.

re alla instrument. Det finns helt säkert i olika delar av världen, inte minst i Ryssland. Stradivari-violiner, som överhuvudtaget icke är kända eller registrerade.

och penningvärdespolitiken. Om regeringen vill överläggheterna redovisat Årtärdet för att begränsa inflationen och minska skatteprogressivitet, kommer detta att leda till att SACO kommer att förklara sig villigt att begränsa kravet på löneökningar i motsvarande mån. Det är på denna frivilligheten vi har en samordning av löne- och skattepolitik kan fastslås.

En sådan samordning måste ligga i allas intresse. Genom måttliga bruttolöneökningar kan alla få andel av standardstegring. Man undviker att genom skatteprogressionen blåsa upp onödigt stora bruttolöneökningar, man undviker höga löneökningar som i stor utsträckning består av luft, och man får löneeffektens som bättre motsvarar den faktiska inkomstfördelningen.

FÅR I ULVAKLÄDER

Från att ha varit ett helt demokratiskt i Tyskland står det nynazistiska partiet kanske inför sitt politiska självdöme från lite splittring och maktkamp mellan "Führerna".

— Das gibt's nur einmal...

pressforum

Löne- och skattepolitik
SACO-indningen etstrar på ledande plats om att professor i nationalekonomi Ingvar Svennilson, det norska arbetspartiets ordförande Trygve

RUTAN

Det är frestande att betrakta monsterna som ett nytt belegg för handelsmaktens dåliga handling med forskningspolitiken. Genom att dra in ett ansvar på sexhundra tusen kronor — som för övrigt tillstyrktes av atomdelegationen — stryker hr Lange den enligt experimenterna internationellt mest avancerade och mest högst värderade forskning, som bedrivs inom landet inom atomenergibehovet. Den summa man sparar på kuppen är löpligt liten vid sidan av de hundratals miljoner kronor som AB Atomenergi tidigare har satt sprutt på till högst tveaktigt nytt eller ingen alls.

Brattell och förlikningsmannen Jarl Hjeltnar alla förordet en samordning av löne- och skattepolitik. Lägge progressivitet, som gör att löneläggarna för progressivitetens hårt drabbade grupper kan begränsa, är denna sats. Tidningen instämmer och anknäpjer till de aktuella diskussionerna inför 1969 års avtalsförslår.

Inför 1969 års avtalsförslår har det diskuterats, om regeringen borde deltaga i samråd mellan arbetsmarknadens organisationer. Från en del håll har denna tanke avvisats med argumentet att regeringen inte bör få lägga sig i löneförhållanden utan arbetsmarknadens parterna bör stå fria. Denna lävning byggjer emellertid på en missuppfattning av vad det är fråga om. Självfallet bör regeringen inte diktera arbetsmarknadens parterna skall komma överens om. Men regeringen bör vid sådana överläggningar även vilken politik som kommer att föras inom den del av samhället som inte är statseigad, där det är statseigade, som har bestämmanderätten men som är av betydelse för löneförhållanden. Upplysning: skatte-

FASTTYSKLAND hade i februari sitt expertiserat på 1,41 miljarder mark (1,83 miljarder kr). Motsvarande siffer var för januari 1,43 miljarder mark och för februari förra året 372 miljarder. (TT-DPA)

■ Motiv av Grefvulke-Stradivariis inläggningar på instrumentets sargar, det s k "Fagelmotivet".

En idé som blev succé

spolande. Den personliga och mänskliga utgåvan är den skadade, som sätter violinen fyra strängar i dess rätta vibration.

Med skriket starkt relief har den osterriekiske skalden Franz Grillparzer tecknat denna skapande konstnärskraft. Några lösta strökar, där han sätter fingret på den ännu punkt som heter ämnhjsheten, utan vilken ingen mänskliga kan göra anspråk på att besitta konstnärskap.

Vier amr Salten!
— Es klnet wie Scherz —
Für alle Wunder
des Schalles!
Hut doch der Mensch
nur ein ewig Herz
Und recht doch hin
für alles!

Omslopning inom konsten i värmotion

■ Värkskildringen skall bli en behandla motioner om alopande av omsättningsskatt på forskning och utveckling. (Vid föreläsning av konst frän atelej utgår ingen om.) — En motion är inlämnad av Nils Kellgren (s).

■ Varje inlämnat bedömare har rätt att motion i fråga inte handlar om att undantaga bildkonstnärerna från en skyldighet, som rättligen borde ligga på dem, utan att den faststär handlar om att rätta till ett misstag, som blivit begånget. — Misstaget är en följd av bildkonstverkets likhet med "material", ting av lös ägandens natur. Bildkonstverket är emellertid en andlig manifestation, som tillkommit utan avsikt att den skulle vara såldbar. Bildkonstverket är i dagens läge — med få undantag — en gåva från konstnären till samhället så tillvida, helt enkelt och ängst, ett verk som inte ger konstnären hans levnads.

■ Skall bildkonstnären göra en utställning — det är ju på det sättet han kan ha kontakt med en publik — koster det honom normalt 2 000—3 000 kr i rena grundutgifter + 20—30 proc föreläsningsservice. Om så 11 proc för bildkonstnären betala med egna knappa medel, då kan det för köparen acceptabla pris på konstverket inte tillräckelsevis (änat än undantag) värt upp till en lösnam nivå. Det enda utställaren får över är (med få undantag) minnet av sina verk.

EN NY BOK i Salje-serien

■ När Sven Edvin Salje för ett par år sedan fylde femtio år, startade LIT:s förläggning i serie av nyutgåvor av Saljes tidigare romaner. De första kom ut var de tre romanerna om familjen Loväng: "På dessa skuldor", "Människors rike" och "Den söker icke sitt", alla 1964. Sedan dess har ytterligare två böcker utkommit: "Vingslag i natten" (1966) och "I vår" "Dimmorna lyfter".

■ "Dimmorna lyfter" är Saljes debutroman, som kom ut första gången 1940. Innehållet kan enklast beskrivas som ett triangeldrama i bordenjölje. Det är verkliga människor Salje skildrar, människor med vardagsbegreper och vardagsmoder.

Styrelsen för KEO:s Miljardstiftet

■ Motiv av Grefvulke-Stradivariis inläggningar på instrumentets sargar, det s k "Fagelmotivet".

En idé som blev succé